

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

ΒΑΣΙΚΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ

1. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΣΥΝΔΥΑΣΜΩΝ

Χαρακτηρισμός Συνδυασμού	Θέση σχετικά με ΚΠΔ	Οικονομική Ερμηνεία
Εφικτός	Αριστερά	Ορισμένοι ή όλοι οι παραγωγικοί συντελεστές υποαπασχολούνται και η οικονομία δεν εξαντλεί τις παραγωγικές της δυνατότητες (υπάρχουν εν δυνάμει συντελεστές παραγωγής).
Μέγιστος / Άριστος	Πάνω / Επί	Όλοι οι συντελεστές παραγωγής χρησιμοποιούνται αποδοτικά και η οικονομία εξαντλεί τις παραγωγικές της δυνατότητες.
Ανέφικτος	Δεξιά	Η οικονομία δε μπορεί να πετύχει αυτό το συνδυασμό με τους υπάρχοντες συντελεστές παραγωγής και τεχνολογία (υποδηλώνεται το κύριο οικονομικό πρόβλημα).

Να θυμάσαι:

- Ένας εφικτός συνδυασμός γίνεται μέγιστος όταν όλοι οι παραγωγικοί συντελεστές χρησιμοποιηθούν πλήρως και αποτελεσματικά.
- Ένας ανέφικτος συνδυασμός μπορεί μελλοντικά να επιτευχθεί αν:
 - αυξηθούν οι ποσότητες των παραγωγικών συντελεστών,
 - βελτιωθεί η τεχνολογία παραγωγής, ή
 - συμβούν και τα δύο μαζί.

2. ΜΕΤΑΤΟΠΙΣΕΙΣ ΚΠΔ

	Κατεύθυνση ΚΠΔ	Λόγοι
Οικονομική Μεγέθυνση	Δεξιά	• Αύξηση παραγωγικών συντελεστών • Βελτίωση τεχνολογίας παραγωγής • Συνδυασμών των δύο
Οικονομική Συρρίκνωση (Υφέση)	Αριστερά	• Μείωση παραγωγικών συντελεστών • Χειροτέρευση τεχνολογίας παραγωγής • Συνδυασμών των δύο

Να θυμάσαι:

ΜΕΤΑΤΟΠΙΖΕΙ ΤΗΝ ΚΠΔ	Η μετανάστευση ατόμων από μια χώρα Α σε μια χώρα Β (ακόμα και αν είναι άνεργοι) μετατοπίζει την ΚΠΔ της χώρας Α προς τα αριστερά και της χώρας Β προς τα δεξιά (ακόμα και αν στη χώρα Β παραμείνουν άνεργοι). <i>Δηλαδή: Η εισροή / εκροή οικονομικών μεταναστών που προκαλεί μεταβολές εργατικό δυναμικό.</i>
ΔΕΝ ΜΕΤΑΤΟΠΙΖΕΙ ΤΗΝ ΚΠΔ	Η αύξηση ή η μείωση του ποσοστού ανεργίας (απλά ο εφικτός συνδυασμός μετακινείται πάλι αριστερά της ΚΠΔ) καθώς και η εξάλειψη της ανεργίας (απλά μετατρέπει τον εφικτό συνδυασμό σε μέγιστο).

3. Κόστος Ευκαιρίας (ή Εναλλακτικό Κόστος)

$$KE_X \text{ (σε όρους } \Psi) = \frac{\text{Μονάδες του } \Psi \text{ που θυσιάζονται}}{\text{Μονάδες του } X \text{ που παράγονται}}$$

$$KE_\Psi \text{ (σε όρους } X) = \frac{\text{Μονάδες του } X \text{ που θυσιάζονται}}{\text{Μονάδες του } \Psi \text{ που παράγονται}}$$

$$KE_X \text{ (σε όρους } \Psi) = \frac{\Delta \Psi}{\Delta X} \quad \text{και} \quad KE_\Psi \text{ (σε όρους } X) = \frac{\Delta X}{\Delta \Psi}$$

$$KE_X = \frac{1}{KE_\Psi}, \quad KE_\Psi = \frac{1}{KE_X}$$

Ορισμός ΚΕ	Είναι όλα τα άλλα αγαθά που θυσιάστηκαν για την παραγωγή ενός προϊόντος και τα οποία θα μπορούσαν να είχαν παραχθεί με τους ίδιους συντελεστές παραγωγής.
Ερμηνεία ΚΕ	Μας δείχνει πόσες μονάδες ενός αγαθού πρέπει να θυσιαστούν για να παραχθεί ΜΙΑ μονάδα από ένα άλλο αγαθό.
Παράδειγμα	$KE_{X(\text{σε } \Psi)} = 4$ Αυτό σημαίνει πως για να παραχθεί μια μονάδα του αγαθού Χ, θυσιάζονται 4 μονάδες του αγαθού Ψ.
Χρηματικό Κόστος	$Χρ.Κ_X = KE_X * \text{Τιμή πώλησης } \Psi$ $Χρ.Κ_\Psi = KE_\Psi * \text{Τιμή πώλησης } X$

Να θυμάσαι:

- Το ΚΕ εξ ορισμού είναι **αρνητικός αριθμός** και οφείλεται στην αρνητική σχέση των δύο αγαθών αφού όταν αυξάνεται η παραγωγή του ενός μειώνεται η παραγωγή του άλλου.
- Για καθαρά υπολογιστικούς λόγους, τα ΔX και $\Delta \Psi$ τα υπολογίζουμε παίρνοντας πάντα τη **θετική διαφορά**, δηλαδή μεγαλύτερη τιμή – μικρότερη τιμή του πίνακα τόσο για το Χ, όσο και για το Ψ.

3.1 Χαρακτηρισμός ΚΕ

Χαρακτηρισμός	Ερμηνεία	Μορφή ΚΠΔ
Αυξανόμενο (συνηθέστερη περίπτωση)	Οι συντελεστές παραγωγής δεν είναι εξίσου κατάλληλοι για την παραγωγή όλων των αγαθών. Καθώς αυξάνεται η παραγωγή του ενός, αποσπώνται από την παραγωγή του άλλου συντελεστές που είναι όλο και λιγότερο κατάλληλοι για την παραγωγή του πρώτου. Απαιτούνται δηλαδή, ολοένα και περισσότερες μονάδες από το δεύτερο αγαθό για την παραγωγή κάθε επιπλέον μονάδας του πρώτου αγαθού, πράγμα που σημαίνει αυξανόμενο κόστος ευκαιρίας.	Κοίλη
Σταθερό	Οι συντελεστές παραγωγής είναι εξίσου κατάλληλοι για την παραγωγή όλων των αγαθών σε σταθερή αναλογία.	Ευθεία $\Psi = \alpha + \beta X$ $\alpha > 0$ και $\beta < 0$ (κλίση ευθείας και επίσης ΚΕ _χ)

Να θυμάσαι:

- Το ΚΕ υπολογίζει ποσότητες που θυσιάζονται (όχι σε ποσοστό, όχι σε χρήματα) για την παραγωγή **μιας** μονάδας ενός αγαθού.
- Το ΚΕ υπολογίζεται μόνο μεταξύ **μέγιστων / άριστων** συνδυασμών.
- Όταν το υπολογίσουμε ανάμεσα σε δύο συνδυασμούς(πχ. Α και Β), τότε για όλους τους **ενδιάμεσους συνδυασμούς** από αυτούς **παραμένει σταθερό**.
- Όταν επιλέγουμε συνδυασμούς πχ για το ΚΕ_χ, τους γράφουμε με τη φορά που το αντίστοιχο αγαθό (Χ) αυξάνεται. Πχ. ΚΕ_χ (Β→Α) και όχι (Α→Β).
- Το ΚΕ το εξετάζουμε (αν αυξάνεται ή μειώνεται) με την ίδια φορά που αυξάνεται η παραγωγή του αντίστοιχου αγαθού του.
- Ότι είναι το ΚΕ για το ένα αγαθό (πχ. αυξανόμενο), θα είναι το ίδιο και το ΚΕ για το άλλο αγαθό.
- Τα ΔΧ και ΔΨ τα υπολογίζουμε παίρνοντας πάντα τη **θετική διαφορά**, δηλαδή μεγαλύτερη ποσότητα – μικρότερη ποσότητα του πίνακα.